

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΛΟΓΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Αχιλλεύς Κ. Αιμιλιανίδης

ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ

Αν και ο Ιδρυτής της Εκκλησίας Ιησούς Χριστός δεν καθόρισε οτιδήποτε σχετικά με την εκλογή και χειροτονία των Επισκόπων, οι Απόστολοι εξέλεξαν στη θέση του Ιούδα του Ισκαριώτη, τον Ματθία μετά από συνέλευση.¹ Οι Απόστολοι Πέτρος και Ιωάννης εγκατέστησαν τον Ιάκωβο το Δίκαιο ως Επίσκοπο Ιεροσολύμων.² Στους χρόνους μετά τους Αποστόλους συνηθιζόταν όπως εκλέγονται και χειροτονούνται οι Επίσκοποι μιας εκκλησιαστικής περιφέρειας μετά από διαδικασία στην οποία συμμετείχαν ο κλήρος και ο λαός της εκκλησίας, καθώς και η ιεραρχία, δηλαδή οι γειτονικοί Επίσκοποι.³ Αυτό οφειλόταν στην εξαιρετική σημασία του αξιώματος του Επισκόπου, το οποίο είναι αναγκαίο για την ύπαρξη εκκλησίας. Μαρτυρία ως προς την πιο πάνω διαδικασία κατά τον πρώτο χριστιανικό αιώνα παρέχει ο Επίσκοπος Ρώμης Κλήμης,⁴ ενώ και ο Κυπριανός, Επίσκοπος Καρχηδόνας εκφράζεται περί της χειροτονίας των Επισκόπων ως ακολούθως: *«οφείλωμεν τηρείν αμεταθέτως την διασωθείσαν και τηρουμένην παρ' ημίν και σχεδόν παρά πάσαις ταις επαρχίαις θείαν παράδοσιν και αποστολικήν συνήθειαν αίτινες ωρίζουσιν, ότι προς νόμιμον χειροτονίαν επισκόπου λαού τινός, ωρισμένου συνέλθειν επί τω αυτώ τους πλησιοχώρους επισκόπους της αυτής επαρχίας, όπως εκλέξωσι τον επίσκοπον, παρόντος του λαού, του γινώσκοντος τελείως τον βίον εκάστου και μαρτυρούντος περί πασών των πράξεων αυτού»*.

Παρομοίως οι Διαταγές των Αποστόλων Βιβλίο Η, Κεφ. 10 ορίζουν ότι: *«ού (επισκόπου) ονομασθέντος και αρέσαντος συνέλθων ο λαός άμα των πρεσβυτερίω και τοις παρούσιν επισκόποις εν ημέρα Κυριακή συνευδοκείται. Ο*

---

¹ Πράξεις Α' 15 – 26.

² Ευσέβιος, *Εκκλησιαστική Ιστορία Β'*.

³ Βλ. γενικά Μίλλας, Ν., *Το Εκκλησιαστικόν Δίκαιον*, Αθήνα, 1906.

⁴ Επιστολή Α' προς Κορινθίους, Κεφ. ΜΔ'.

δε πρόκριτος των λοιπών, ερωτάτω πρεσβυτέριον και λαόν, ει αυτός έστιν, όν αιτούνται εις άρχοντα». Και ο Δ' Κανόνας της Α' Οικουμενικής Συνόδου αναφέρεται ως προς το θέμα, ορίζοντας ότι: «Επίσκοπον προσήκει μάλιστα μεν υπό πάντων επισκόπων των εν τη επαρχία καθίστασθαι, ει δε δυσχερές ει το τοιούτον, ή διά κατεπείγουσαν ανάγκην, ή διά μήκος οδού, εξ απάντος τρεις επί το αυτό συναγομένους, συμψηφών γενομένων και των απόντων και συντεθειμένων διά γραμμιάτων, τότε την χειροτονίαν ποιείσθαι».

Θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η διαδικασία εκλογής επισκόπου κατά τα πρώτα χρόνια της χριστιανοσύνης, ήταν ουσιαστικά η ακόλουθη. Όταν ο επισκοπικός θρόνος τελούσε εν χηρεία, συνερχόταν ο λαός, ο κλήρος και η ιεραρχία της εκκλησιαστικής επαρχίας με σκοπό να εξεύρουν το πιο άξιο πρόσωπο για την εκλογή. Αφού ο λαός εξέφραζε τη γνώμη του, η ιεραρχία επέλεγε τον πλέον άξιο για το επισκοπικό αξίωμα και ο λαός εξέφραζε τη συγκατάθεσή του. Σε περίπτωση ομοφωνίας χειροτονείτο ο εκλεγείς επίσκοπος, ενώ σε περίπτωση διαφωνίας των επισκόπων επικρατούσε η ψήφος των περισσοτέρων και αν και πάλι δεν υπήρχε εκλογή, τότε οι επίσκοποι απευθύνονταν προς τον λαό.⁵ Συνάγεται επομένως ότι το δικαίωμα εκλογής ανήκε ουσιαστικά στους επισκόπους, ενώ ο λαός μαρτυρούσε ως προς τα προσόντα των υποψηφίων ή συγκατατίθετο στην εκλογή του προσώπου που πρότειναν οι επίσκοποι.

Λόγω πολλών προβλημάτων που παρατηρήθηκαν από τις συγκρούσεις μεταξύ των διαφόρων τάξεων του λαού μιας επισκοπικής επαρχίας, η συμμετοχή του συνόλου του λαού στη διαδικασία εκλογής επισκόπου περιορίστηκε. Στη Σύνοδο της Λαοδικείας ορίστηκε ότι απαγορεύεται απολύτως: «τοις όχλοις τα εκλογάς ποιείσθαι των μελλόντων καθίστασθαι εις ιερατείον», θέση που επανέλαβε ο Βαλοάμωνα σε απάντηση προς τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Μάρκο. Για το λόγο αυτό στη διαδικασία εκλογής σε μελλοντικές εκλογές συμμετείχε ο λαός δι' αντιπροσώπων, όπως στη διάταξη του Πατριάρχη Φιλοθέου που εκδόθηκε το 1370 ως προς τη χειροτονία του μοναχού Ανθίμου σε Μητροπολίτη Ουγγροβλαχίας, γενομένης της εκλογής με ψήφο κλήρου και λαού και στη διάταξη του Πατριάρχη Ματθαίου που εκδόθηκε το 1400 και όριζε όπως ο κλήρος και ο λαός προχωρούσαν σε εκλογή της χηρεύσασας Αρχιεπισκοπής Αγκιάλου .

---

⁵ Κανόνας Ν' Καρθαγένους.

Γίνεται επομένως κατανοητό ότι λόγω των ταραχών που συνέβαιναν από τη μαζική συμμετοχή του λαού, κάτι που λειτουργούσε βλαπτικά για την εκκλησία, το δικαίωμα συμμετοχής του λαού μειώθηκε σταδιακά ως προς το εύρος και τη σημασία του. Ενδιαφέρουσα διαδικασία σύμπραξης του κλήρου και του λαού προβλεπόταν και στο ύστερο Ιουστινιάνειο δίκαιο, σύμφωνα με το οποίο οι κληρικοί και οι αντιπρόσωποι του λαού πρότειναν τρεις υποψηφίους, εκ των οποίων ακολούθως εκλεγόταν ο ένας από τον Πατριάρχη. Σε πολλές κατά τόπους εκκλησίες ακολουθήθηκε πάντως σταδιακά ο Κανόνας Δ' της Α' Οικουμενικής Συνόδου σύμφωνα με τον οποίο ο επίσκοπος εκλέγεται από τη σύνοδο των επισκόπων της μητροπολιτικής περιφέρειας. Με τη διαδικασία αυτή, οι επίσκοποι, δηλαδή η ιεραρχία, αποκτούν από μόνοι τους το δικαίωμα εκλογής επισκόπου εξαιρουμένου του λαού και με τη μέθοδο αυτή εκλέγονται οι κατά τόπους επίσκοποι.

Μια τρίτη πρακτική υπήρξε η εκλογή επισκόπου άνευ τυπικής εκλογής, αλλά με διορισμό από την πολιτική εξουσία. Η συνήθεια αυτή ανάγεται κυρίως στους βυζαντινούς χρόνους, όταν ο Αυτοκράτορας ήταν ταυτόχρονα και προστάτης της εκκλησίας και λόγω της στενής σχέσης που υπήρχε τότε μεταξύ της εκκλησίας και της πολιτείας. Με δεδομένο ότι η τρίτη αυτή διαδικασία για τη χειροτονία επισκόπων είναι εκ των πραγμάτων αντίθετη προς τη δομή σχέσεων εκκλησίας και πολιτείας, ενός κράτους αυτοτέλειας όπως η Κύπρος, ουσιαστικά οι δύο μόνοι τρόποι εκλογής που παρουσιάζουν ενδιαφέρον, είναι η διαδικασία εκλογής και χειροτονίας των επισκόπων από μόνη τη Σύνοδο και από την ιεραρχία σε συνεργασία με αντιπροσώπους του λαού.

Η εκλογή Αρχιεπισκόπου στις επί μέρους αυτοκέφαλες Ορθόδοξες εκκλησίες δεν είναι ομοιόμορφη και κατά συνέπεια κάθε επί μέρους εκκλησία έχει σχετικά ευρεία εξουσία να ρυθμίσει τους κανόνες εκλογής του Αρχιεπισκόπου αυτής. Σήμερα στις περισσότερες επί μέρους Ορθόδοξες εκκλησίες, οι επίσκοποι εκλέγονται από τις οικείες επισκοπικές συνόδους. Στο Οικουμενικό Πατριαρχείο ο Πατριάρχης εκλέγεται υπό της Ενδημούσης Συνόδου, όπως και στο Πατριαρχείο Αντιοχείας, στο Πατριαρχείο Ρωσίας και στην Εκκλησία της Ελλάδας. Η εκλογή γίνεται υπό της Ιεράς Συνόδου και στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων από κατάλογο που συντάσσεται από Συμβούλιο στην κατάρτιση του οποίου συμμετέχουν και οι αντιπρόσωποι του λαού. Ενεργός συμμετοχή του λαού στην εκλογή έχει παρατηρηθεί και στα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας, Βουλγαρίας και Σερβίας, όπως και στην Εκκλησία της Ρουμανίας.

ΤΟ ΠΡΟΪΣΧΥΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΚΚΛΟΓΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου είναι ως γνωστόν Αποστολική⁶ και Αυτοκέφαλη.⁷ Η εκλογή Αρχιεπισκόπου στις επί μέρους αυτοκέφαλες Ορθόδοξες εκκλησίες δεν είναι ομοιόμορφη και κατά συνέπεια κάθε επί μέρους εκκλησία έχει σχετικά ευρεία εξουσία να ρυθμίσει τους κανόνες εκλογής του Αρχιεπισκόπου αυτής. Φαίνεται ότι στην εκλογή Αρχιεπισκόπου στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου συμμετείχε πριν από τη ψήφιση του Καταστατικού του 1914, οπότε και δεν υπήρχαν γραπτοί κανόνες, τόσο ο κλήρος, όσο και ο λαός μέσω αντιπροσώπων. Στα έγγραφα εκλογής του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Σωφρονίου αναφέρεται συγκεκριμένα ότι: «*συνήλθον εν Λευκωσία οι υπό τον χηρεύοντα θρόνο διατελούντες Ιερώτατοι Μητροπολίται και προκάλεσαν αδεία του Εξοχωτάτου Διοικητού της νήσου Ταήπ Πασά και κατά τα ειθισμένα απάσης της Κύπρου, τας πόλεις και επαρχίας, όπως εκλέξωσιν ελευθέρως και αποστείλωσιν αντιπροσώπους αυτών εις Αρχιεπισκοπήν, ίνα, μετά των Πανιερωτάτων Μητροπολιτών και των πρώτων του Ιερού Κλήρου των τε Ιερών Μονών και της Λευκωσίας συνδιασκεφθέντες, εκλέξωσιν διάδοχον*».⁸

Το Καταστατικό του 1914 περιείχε ρητές διατάξεις που αφορούσαν στην εκλογή του Αρχιεπισκόπου Κύπρου στα άρθρα 19 – 28 αυτού. Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Καταστατικού, υποψήφιος για το αξίωμα του Αρχιεπισκόπου

---

⁶ Βλ. γενικά για την Εκκλησία της Κύπρου Χάκκετ, Ι., (μεταφρ. Χ. Παπαϊωάννου), *Ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου*, τ. α' - γ', Αθήνα - Πειραιάς, 1923 - 1932, Εγγλεζάκης, Β., *Είκοσι Μελέται Διά την Εκκλησίαν Κύπρου*, Αθήνα: Ίδρυμα Λεβέντη και Μορφωτικόν Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1996, Parathomas, G., *L' Église Autocéphale de Chypre dans l' Europe Unie, Approche Nomocanonique*, Katerini, 1998.

⁷ Βλ. μεταξύ άλλων Παναγιωτάκος, Π., 'Το Αυτοκέφαλον της Αγιωτάτης Εκκλησίας της Κύπρου' (1957) 12 Αρχείον Εκκλησιαστικού και Κανονικού Δικαίου, 65 – 73, (1959) 14 Αρχείον Εκκλησιαστικού και Κανονικού Δικαίου, 13 - 21, Τζωρτζιάτος, Β., *Το Αυτοκέφαλον της Εκκλησίας της Κύπρου*, Αθήνα, 1976, Αλιβιζάτος, Α., 'Το Αυτοκέφαλον της Εκκλησίας της Κύπρου εν Περιπτώσει Ενώσεως της Κύπρου μετά της Μητρος Ελλάδος', *Πρακτικά του Πρώτου Διεθνούς Κυπριολογικού Συνεδρίου*, τ. Γ', μέρος α', Λευκωσία, 1973, 27 – 28, Κονιδάρης, Γ., 'Η Θέσις της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου έναντι του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά τον Θ' και Γ' Αιώνα' (1943) 18 Πρακτικά Ακαδημίας Αθηνών, 135 - 146.

⁸ Βλ. και Χάκκετ, ο.π. τ. Β', 39, Χριστοδούλου, Ν., *Το Αρχιεπισκοπικό Ζήτημα της Κύπρου κατά τα Έτη 1900 – 1910*, Λευκωσία: Εκδόσεις Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, 32.

μπορούσε να είναι κάθε κληρικός ιερωμένος άνω των 30 ετών, που είχε πτυχίο Ορθόδοξης θεολογικής σχολής και αδιάβλητα ήθη και ευσέβεια. Η εκλογή Αρχιεπισκόπου γινόταν από την Αρχιεπισκοπική Εκλογική Συνέλευση, η οποία συνερχόταν στη Λευκωσία και την οποία αποτελούσαν οι εν ενεργεία Μητροπολίτες και Χωρεπίσκοποι, οι Ηγούμενοι ή αντιπρόσωποι αυτών, των Μονών Κύκκου, Μαχαιρά, Αγ. Νεοφύτου, Τροοδίτισσας, Χρυσοροϊάτισσας, Σταυροβουνίου και Αγίου Παντελεήμονος, δύο βαθμούχοι κληρικοί της Αρχιεπισκοπής και δύο της Λευκωσίας, δηλαδή ο Οικονόμος της Εκκλησίας Φανερωμένης και ο Αρχιμανδρίτης της Εκκλησίας του Τρυπιώτη, καθώς και 66 εκλεγμένοι αντιπρόσωποι, οι λεγόμενοι Γενικοί Αντιπρόσωποι, 22 εκ των οποίων προέρχονταν από τον ενοριακό κλήρο και 44 από το λαό. Η περιφέρεια της Αρχιεπισκοπής εξέλεγε 33 Γενικούς Αντιπροσώπους, 10 η περιφέρεια της Μητροπόλεως Πάφου, 13 η περιφέρεια της Μητροπόλεως Κιτίου και 10 η περιφέρεια της Μητροπόλεως Κυρηνείας.

Οι Γενικοί Αντιπρόσωποι ήταν Έλληνες Ορθόδοξοι κάτοικοι Κύπρου, άνω των 25 ετών, που να μην είχαν απωλέσει τα εκκλησιαστικά τους δικαιώματα με επίσημη πράξη αρμόδιας εκκλησιαστικής αρχής πριν από την εκλογή. Αυτοί εκλέγονταν από τους λεγόμενους Ειδικούς Αντιπρόσωπους, οι οποίοι επίσης ήταν Έλληνες Ορθόδοξοι άνω των 25 ετών που να μην είχαν απωλέσει τα εκκλησιαστικά τους δικαιώματα και οι οποίοι εκλέγονταν στις διάφορες ενορίες, πόλεις, κωμοπόλεις και κοινότητες της Κύπρου από όσους Έλληνες Ορθόδοξους κατοίκους των πιο πάνω περιοχών είχαν ηλικία άνω των 21 ετών. Οι ψηφοφόροι αναρτώνταν σε εκλογικό κατάλογο που επικυρωνόταν σε έκαστη ενορία ή κοινότητα από τους ιερείς και τον μουκτάρη (κοινοτάρχη) της κοινότητας και υπό την έγκριση του αρμοδίου Επισκόπου. Τυχόν ενστάσεις κατά εκλογής αντιπροσώπου υποβάλλονταν εγγράφως εντός 8 ημερών από την εκλογή στον Πρόεδρο της Ιεράς Συνόδου και εκδικάζονταν από την Ιερά Σύνοδο, η οποία σε περίπτωση ακυρότητας διέταζε την επανάληψη της ακυρωθείσας εκλογής.

Εντός 3 ημερών από την αποπεράτωση της εκλογής των Γενικών Αντιπροσώπων, ο πρώτος τη τάξει Μητροπολίτης απέστειλε έγγραφο ονομαστικής πρόσκλησης προς όλα τα μέλη της Αρχιεπισκοπικής Εκλογικής Συνέλευσης για να προσέλθουν σε 15 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προσκλήσεως στην αίθουσα της Αρχιεπισκοπής. Αν κατά την ορισθείσα μέρα προσέρχονταν οι μισοί πλέον ένας, τότε υπήρχε απαρτία, ενώ αν δεν υπήρχε απαρτία, τότε η συνεδρία αναβαλλόταν για την ίδια ώρα της επομένης ημέρας, οπότε η Συνέλευση θεωρείτο ότι βρισκόταν σε απαρτία, όσος και αν

ήταν ο αριθμός των παρόντων μελών. Ακολούθως, η Συνέλευση προχωρούσε στη διαδικασία εκλογής του νέου Αρχιεπισκόπου. Αν υπήρχε συμφωνία όλων, τότε ο Αρχιεπίσκοπος εκλεγόταν αυτόματα, ενώ αν υπήρχε διαφωνία, τότε διεξαγόταν μυστική ψηφοφορία και έκαστο μέλος της Συνέλευσης ενέγραφε στο ψηφοδέλτιο ένα όνομα από αυτά που έχουν δικαίωμα να εκλεγούν ως Αρχιεπίσκοποι σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19 του Καταστατικού. Όποιος λάμβανε τις περισσότερες ψήφους, ανακηρύσσεται ως Αρχιεπίσκοπος Κύπρου.

Οι διατάξεις του Καταστατικού του 1914 εφαρμόστηκαν σε πέντε εκλογικές αναμετρήσεις. Στις Αρχιεπισκοπικές εκλογές του 1916 ως νέος Αρχιεπίσκοπος ανακηρύχθηκε ο τότε Μητροπολίτης Κυρηνείας Κύριλλος, γνωστός και ως «*Κυριλλούδι*», ο οποίος στην εκλογική εκείνη συνέλευση έλαβε 49 ψήφους, έναντι 23 του Ηγούμενου Κύκκου Κλεόπα. Στις Αρχιεπισκοπικές εκλογές του Ιουνίου του 1947 ως νέος Αρχιεπίσκοπος εκλέχθηκε ο τότε Μητροπολίτης Πάφου Λεόντιος που έλαβε 58 ψήφους έναντι 17 του ανθυποψηφίου του, Αρχιεπισκόπου Σινά Πορφυρίου, ενώ στις Αρχιεπισκοπικές εκλογές του Δεκεμβρίου του 1947 εκλέχθηκε άνευ ανθυποψηφίου ο τότε Μητροπολίτης Κυρηνείας Μακάριος (Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β'). Στις εκλογές του 1950 ο τότε Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος (Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ') έλαβε 77 από τους 78 εκλέκτορες μετά από μυστική ψηφοφορία, ενώ άνευ ανθυποψηφίου εκλέχθηκε ο τότε Μητροπολίτης Πάφου Χρυσόστομος στις εκλογές της 12^{ης} Νοεμβρίου 1977.

Το Καταστατικό του 1914 παρέμεινε σε ισχύ μέχρι και το 1979, παρά τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για αναθεώρησή του. Ο Καταστατικός Χάρτης του 1929 δεν τέθηκε ποτέ σε ισχύ, ενώ διάφορες επιτροπές που συστάθηκαν από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ' δεν μπόρεσαν να εκπληρώσουν την αποστολή τους. Μετά τα γεγονότα του 1974 συστάθηκε επιτροπή από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, της οποίας προήδρευε ο τότε Μητροπολίτης Πάφου και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος, με μέλη το Μητροπολίτη Κιτίου Χρυσόστομο και το Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνας Βαρνάβα. Μετά από πολλαπλές συνεδρίες της Ιεράς Συνόδου, η Ιερά Σύνοδος προχώρησε στην κατ' άρθρον ψήφιση του νέου Καταστατικού Χάρτη και στη δημοσίευσή του με εγκύκλιο την 23^η Νοεμβρίου 1979.⁹

---

⁹ Βλ. Χρυσόστομος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, 'Εισαγωγική Έκθεση στο Νέο Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Κύπρου' (1979) 40 Απόστολος Βαρνάβας, 375 – 377,

ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Κατά τη διαδικασία σύνταξης του ισχύοντος Καταστατικού Χάρτη, η Ιερά Σύνοδος συζήτησε σε επανειλημμένες ολόήμερες συνεδρίες την τροποποίηση του συστήματος εκλογής του Αρχιεπισκόπου Κύπρου.¹⁰ Ενώπιον της Ιεράς Συνόδου τέθηκαν διάφορες απόψεις: Η πρώτη άποψη ήταν οι Επίσκοποι να εκλέγονται, όπως και σε άλλες Ορθόδοξες εκκλησίες, από την Ιερά Σύνοδο, με το επιχείρημα ότι με τον τρόπο αυτό θα αποφεύγεται η σύγχυση και ταραχή του λαού με όσα αρνητικά αυτή συνεπάγεται για τη συνοχή της Εκκλησίας και την εκκλησιαστική τάξη. Η πιο πάνω άποψη απορριφθηκε από την Ιερά Σύνοδο, η οποία παρατήρησε ότι με τη μέθοδο αυτή θα διαχωριζόταν το ευρύτερο πλήρωμα της Εκκλησίας από την Ιερά Σύνοδο και θα παραγνωριζόταν η θέληση του λαού, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αντιδικία του λαού με την Ιεραρχία και σε αδιαφορία γύρω από τα εκκλησιαστικά ζητήματα. Επιπρόσθετα, η Ιερά Σύνοδος παρατήρησε ότι η συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου στη διαδικασία εκλογής Αρχιεπισκόπου, ανεξάρτητα από την ταραχή και τις αντεγκλήσεις που προκαλεί, βοηθά στη διατήρηση της δημοκρατικής παράδοσης της Εκκλησίας και κατά συνέπεια υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες να εκλεγεί ο ικανότερος ως Αρχιεπίσκοπος.

Άλλη παρεμφερής άποψη που προτάθηκε ενώπιον της Ιεράς Συνόδου ήταν όπως στην εκλογή συμμετέχουν οι κληρικοί της Επισκοπικής περιφέρειας ή και οι Εκκλησιαστικοί Επίτροποι. Με τον τρόπο αυτό θα συμμετείχε έμμεσα στην εκλογή και ο λαός μέσω των ιερών της κοινότητας και των Εκκλησιαστικών Επιτροπών, ενώ θα περιοριζόταν η ανάμειξη των πολιτικών κομμάτων

Αιμιλιανίδης, Α., *Το Κυπριακό Δίκαιο του Γάμου και του Διαζυγίου στη Διεκκυστίνδα Εκκλησίας και Πολιτείας*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2006. Ο Καταστατικός Χάρτης δημοσιεύθηκε στο (1979) 40 Απόστολος Βαρνάβας, 407 - 512 και σε αυτοτελή τόμο. Επίσης βλ. Πουλή, Γ., *Νομοθετικά Κείμενα Εκκλησιαστικού Δικαίου*, 4^η Έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, τ.ε. 2000, 417 - 552. Για τον Καταστατικό Χάρτη βλ. Παπαστάθης, Χ., *Περί την Διοικητικήν Οργάνωσιν της Εκκλησίας της Κύπρου*, Θεσσαλονίκη, 1981, Του Ιδίου, 'Το Νέο Καταστατικό της Εκκλησίας της Κύπρου' (1980) 3 Ύδωρ εκ Πέτρας, 5 - 17, Πολυζωΐδης, Κ., *Υπόμνημα εις τον Καταστατικόν Χάρτην της Εκκλησίας της Κύπρου*, Θεσσαλονίκη, 1997, Μαντζουνέας, Ε., *Εκκλησιαστικόν Δίκαιον της Αποστολικής, Ορθοδόξου Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου*, Ευρύχου: Εκδόσεις Προς το Φως, 1988.

¹⁰ Βλ. και Χρυσόστομος, 'Εισαγωγική Έκθεση', ο.π., 382 - 385.

στην εκλογή. Η πιο πάνω άποψη απορρίφθηκε για τους ίδιους ουσιαστικά λόγους όπως και η προηγούμενη, εφόσον κρίθηκε ότι η άμεση και μαζική συμμετοχή του λαού στην εκλογή έχει περισσότερες θετικές συνέπειες παρά αρνητικές, εφόσον ο λαός ή ακόμα και τα κόμματα συμμερίζονται τις ευθύνες και βοηθούν στην ανάδειξη του καλύτερου ως Αρχιεπισκόπου.

Η τρίτη άποψη που προτάθηκε ενώπιον της Ιεράς Συνόδου κινήθηκε στην εντελώς αντίθετη συλλογιστική από ότι η προηγούμενη και αφορούσε στην απευθείας εκλογή από το λαό με απευθείας και καθολική ψηφοφορία, ώστε να εκλέγεται πράγματι εκείνος τον οποίο επιθυμεί ο λαός και να αποφεύγεται η χρονοτριβή. Ούτε αυτή η άποψη έγινε αποδεκτή για μια σειρά λόγων και συγκεκριμένα λόγω του ότι: α) θα παραβιαζόταν η θεμελιώδης δογματική θέση της Εκκλησίας ότι στην εκλογή Αρχιεπισκόπου επενεργεί κατά τρόπο μυστηριώδη η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος του οποίου τον φωτισμό η Εκλογική Συνέλευση επικαλείται με σεμνή τελετή, κάτι το οποίο θα ήταν αδύνατο να γίνει στην περίπτωση της άμεσης εκλογής από το λαό με συμμετοχή όλων των εκλογέων και β) θα εκμηδενιζόταν ο ρόλος της Ιεραρχίας και γενικά του κλήρου που έχουν την ουσιαστική ευθύνη της διοικήσεως της Εκκλησίας κατά την εκλογή, με αποτέλεσμα την υπέρμετρη κομματικοποίηση των εκλογών, την ένταση του φανατισμού και της διαμάχης και θα υπήρχε επομένως έντονη πιθανότητα εκλογής προσώπων που δεν θα ήταν οι καταλληλότεροι για το αξίωμα, ενώ θα υπήρχε και πάλι ο κίνδυνος διαμάχης μεταξύ της Ιεραρχίας και του λαού.

Μια τέταρτη άποψη που προτάθηκε ενώπιον της Ιεράς Συνόδου και προσπαθούσε να περιορίσει τις αρνητικές συνέπειες που αναλύθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη άποψη ήταν όπως η Ιερά Σύνοδος να εκλέγει κατ' αρχή τρεις υποψηφίους, εκ των οποίων να καλείται ακολούθως ο λαός να εκλέξει τον ένα με άμεση ψηφοφορία. Με τον τρόπο αυτό, ο λαός θα επέλεγε πρόσωπο που είχε την έγκριση της Ιεράς Συνόδου. Ούτε όμως και η άποψη αυτή έγινε αποδεκτή, εφόσον όχι μόνο δεν εκμηδενιζόνταν οι αρνητικές συνέπειες που αναπτύχθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη άποψη, αλλά και διότι περιοριζόταν η δυνατότητα του λαού να εκλέγει από ευρύτερο κύκλο προσώπων το νέο Αρχιεπίσκοπο και υποχρεωνόταν η Ιερά Σύνοδος να επλέξει οπωσδήποτε τρεις υποψηφίους, παρά το γεγονός ότι θα μπορούσε να μην υπάρχουν τρεις ικανοί για το Αρχιεπισκοπικό αξίωμα. Για τους δύο τελευταίους λόγους απορρίφθηκε εξάλλου και μια πέμπτη συμβιβαστική άποψη που προτάθηκε ενώπιον της Ιεράς Συνόδου, σύμφωνα με την οποία μετά την εκλογή της Εκλογικής Συνέλευσης θα συνερχόταν η Ιερά Σύνοδος

και θα υποδείκνυε τρία πρόσωπα στην Εκλογική Συνέλευση για να επιλέξει το ένα, κατά τρόπο ώστε να περιορίζεται η κομματικοποίηση εφόσον η απόφαση της Ιεράς Συνόδου θα ήταν άγνωστη πριν από την εκλογή αντιπροσώπων, ενώ θα ήταν ουσιαστικής σημασίας η συμμετοχή της Ιεράς Συνόδου στην όλη εκλογική διαδικασία.

Ουσιαστικά επομένως, η Ιερά Σύνοδος προσανατολίστηκε σε ένα εκλογικό σύστημα με το οποίο θα μπορούσε να διατηρηθεί η συμμετοχή του λαού στην εκλογή μέσω των αντιπροσώπων του, χωρίς όμως να υποβαθμίζεται και ο ρόλος της Ιεραρχίας και του κλήρου. Η Ιερά Σύνοδος κατέληξε ότι η συμμετοχή του λαού στην εκλογή Αρχιεπισκόπου ενισχύει το ενδιαφέρον του για τη διοίκηση της Εκκλησίας και βοηθά στην εκλογή του κατά τεκμήριο καλύτερου για την ανάληψη του αξιώματος του Αρχιεπισκόπου, εφόσον η εκλογή από στενό κύκλο προσώπων όπως τα μέλη της Ιεραρχίας ή και μαζί με τους κληρικούς, επηρεάζεται συχνά από προσωπικές συμπάθειες, αντιπάθειες, συμφέροντα ή συγγένειες. Ταυτόχρονα, η σημαντική συμμετοχή της Ιεράς Συνόδου στην όλη διαδικασία διασφαλίζει ότι η Εκλογική Συνέλευση θα αποφύγει να εκλέξει πρόσωπο που να μην έχει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για το αξίωμα του Αρχιεπισκόπου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΪΣΧΥΟΝ ΔΙΚΑΙΟ

Το πρώτο αυτονόητο πρόβλημα της όλης διαδικασίας εκλογής Αρχιεπισκόπου στον προηγούμενο ΚΧ σχετιζόταν με την χρονική διάρκεια της διαδικασίας εκλογής. Μετά την αποστολή της εγκυκλίου από τον Τοποτηρητή, ορίζονται οι εκλογές των Ειδικών Αντιπροσώπων εντός 30 ημερών, ενώ ακολούθως οι εκλογές των Γενικών Αντιπροσώπων διεξάγονται 22 ημέρες μετά τις εκλογές των Ειδικών Αντιπροσώπων. Τέλος η Εκλογική Συνέλευση συγκαλείται περίπου 20 ημέρες μετά τις εκλογές των Γενικών Αντιπροσώπων. Συνολικά επομένως οι εκλογές για ανάδειξη Αρχιεπισκόπου της Εκκλησίας της Κύπρου διαρκούσαν περίπου 2,5 μήνες, εφόσον τηρηθούν πλήρως τα χρονοδιαγράμματα που προβλέπονται στον Καταστατικό Χάρτη και δεν υπάρξουν οποιεσδήποτε περιπλοκές. Οποσδήποτε το χρονικό διάστημα αυτό καθιστά την όλη διαδικασία εξαιρετικά χρονοβόρα, εφόσον ουσιαστικά η Εκκλησία Κύπρου αναμενόταν να βρίσκεται σε προεκλογικό πυρετό για ένα τρίμηνο, χρόνος που είναι υπέρμετρα μακρύς.

Ένα δεύτερο πρόβλημα, που σχετίζεται και με το προηγούμενο, αφορά στην πολυπλοκότητα της όλης διαδικασίας. Έχουμε ήδη αναφερθεί στην

πολύπλοκη διαδικασία εκλογής των Ειδικών και των Γενικών Αντιπροσώπων, στην οποία προστίθεται και η πολύπλοκη διαδικασία εκλογής από την ίδια την Εκλογική Συνέλευση, μέσα από τη διενέργεια ψηφοφορίας σε χωριστές κάλπες. Φαίνεται πως σκοπό της εκλογικής διαδικασίας αποτελούσε η επιδίωξη της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης ως προς το πρόσωπο του νέου Αρχιεπισκόπου, σκοπό τον οποίο προσπαθούσε να εξυπηρετήσει και το αίτημα για συγκέντρωση της απόλυτης πλειοψηφίας και στις δύο χωριστές κάλπες κατά τις πρώτες δύο ψηφοφορίες. Ουσιαστικά, με τη γνώση της δυναμικής κάθε υποψηφίου ανά κάλπη, δίδεται η δυνατότητα στους υποψήφιους, στην περίπτωση που αυτοί είναι περισσότεροι των δύο, να προβούν στις κατάλληλες συμμαχίες, έτσι ώστε το πρόσωπο που θα εκλεγεί ως Αρχιεπίσκοπος να έχει εξασφαλίσει τη στήριξη, τόσο του λαού, όσο και της Ιεραρχίας. Το πολύπλοκο όμως του συστήματος προξενεί και προβλήματα νομιμοποίησης. Παρά το γεγονός της μαζικής και ευρείας συμμετοχής του λαού στις εκλογές, το γεγονός ότι ο λαός δεν κατανοεί επαρκώς τη διαδικασία εκλογής καθιστά τη συμμετοχή του λαού εκ των πραγμάτων μη ικανοποιητική. Ένα σύστημα εκλογής νομιμοποιείται ανάλογα με το βαθμό απλότητας που το χαρακτηρίζει.

Τρίτο πρόβλημα αφορά στην ιδιομορφία της μαζικής συμμετοχή του λαού με μυστική ψηφοφορία για εκλογή αντιπροσώπων, μια διαδικασία η οποία αν και έχει πλεονεκτήματα ως προς το γεγονός ότι περιβάλλει το νέο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου με την απαιτούμενη λαϊκή στήριξη και καθιστά το λαό συμμετόχο και συνυπεύθυνο στη μελλοντική πορεία της Εκκλησίας της Κύπρου, εντούτοις δεν στερείται αρνητικών στοιχείων, που αναδειχθηκαν περίτρανα κατά την προεκλογική εκστρατεία. Η έντονη ανάμειξη των κομμάτων και των πολιτικών προσώπων στη διαδικασία εκλογής Αρχιεπισκόπου, η δημιουργία προεκλογικών επιτελείων από τους υποψήφιους Αρχιεπισκόπους και οι αντεγκλήσεις μεταξύ των υποστηρικτών των υποψηφίων, οπωσδήποτε δεν ευνοεί την εκκλησιαστική ευταξία, ενώ οδηγεί αρκετές φορές και στην παραπλάνηση των απλών ψηφοφόρων, οι οποίοι παρακολουθούν τους ιερωμένους να τους παρακινούν να τους ψηφίσουν.

Η αρχή που ανέπτυξε ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος στην Εισηγητική του Έκθεση στον ισχύοντα Καταστατικό Χάρτη, σύμφωνα με την οποία *«οι κληρικοί πρέπει να διακρίνονται για την ταπεινοφροσύνη τους και να μη παρασύρονται στη δίνη των εκλογών, ψηφοθηρώντας ή εκκλησιάζοντας υποστήριξη από κόμματα ή άλλες καταστάσεις, για την ανάδειξή τους σε*

ανώτερα αξιώματα, πράγμα που οδηγεί στον εξευτελισμό τους και τους κάνει υποχείριους των εκλογέων τους»,¹¹ ελάχιστη σχέση έχει με εκλογές στις οποίες τα πολιτικά κόμματα, οι επιχειρηματικοί παράγοντες και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας διαδραματίζουν ουσιώδη ρόλο. Το πιο πάνω συμπέρασμα πάντως δεν θα πρέπει να οδηγήσει στην κατάληξη ότι η συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου είναι εσφαλμένη. Όμως η συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου έπρεπε να τύχει επαναξιολόγησης στη βάση των θεμελιωδών αρχών του κανονικού δικαίου και στη βάση της εμπειρίας των υπόλοιπων επί μέρους Ορθόδοξων εκκλησιών.

Το σύστημα εκλογής Αρχιεπισκόπου θα έπρεπε επομένως να είναι εύκολα κατανοητό ώστε να μπορεί να νομιμοποιείται, σύντομης χρονικής διάρκειας ώστε να αποφεύγεται η παρατεταμένη προεκλογική εκστρατεία και η αναταραχή και ισορροπημένο ως προς τη συμμετοχή του λαού κατά τρόπο ώστε να διατηρείται η εκκλησιαστική ευταξία. Τέλος το σύστημα θα έπρεπε εκ των πραγμάτων να είναι σύμφωνο προς τις θεμελιώδεις αρχές της Ορθόδοξης παράδοσης και του κανονικού δικαίου της Ορθόδοξης εκκλησίας.

ΤΟ ΝΕΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Σε γνωμάτευση που είχα δώσει προς τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο Β' με ημερ. 8/1/2007, αμέσως μετά την εκλογή του και την απόφαση όπως ξεκινήσουν διεργασίες για σύνταξη νέου Καταστατικού Χάρτη, διατύπωνα τις απόψεις μου ως προς την επικείμενη τροποποίηση του συστήματος εκλογής. Κρίνω σκόπιμο όπως παραθέσω τις απόψεις αυτές αυτούσιες, εφόσον παραθέτουν την συλλογιστική στη βάση της οποίας αξιολογώ το νέο εκλογικό σύστημα που επιλέχθηκε με το νέο Καταστατικό Χάρτη. Αφού προέβαινα σε μια παρόμοια ανάλυση όπως αυτή που προηγήθηκε, κατέληγα ως ακολούθως.¹²

«Στη βάση της ανάλυσης που προηγήθηκε, μπορούμε πλέον να προβούμε σε συγκεκριμένες εισηγήσεις για τροποποίηση του συστήματος εκλογής Αρχιεπισκόπου της Εκκλησίας της Κύπρου. Έχουμε εξηγήσει για ποιους λόγους θεωρούμε πως το υφιστάμενο σύστημα είναι εξόχως προβληματικό.

¹¹ Ο.π., 383.

¹² Εξ όσων γνωρίζω η συγκεκριμένη γνωμάτευση παρέμεινε προς χρήση του ιδίου του Αρχιεπισκόπου και δεν συζητήθηκε από, ούτε και δόθηκε στους συναδέλφους-μέλη της συντακτικής επιτροπής.

Από τα υπόλοιπα συστήματα εκλογής που είχαν προταθεί στην Ιερά Σύνοδο κατά τις συζητήσεις για τη σύνταξη του υφιστάμενου Καταστατικού Χάρτη, μπορούν να απορριφθούν άμεσα οι προτάσεις για απευθείας εκλογή του Αρχιεπισκόπου από το λαό με καθολική ψηφοφορία ή για εκλογή από το λαό του Αρχιεπισκόπου με άμεση ψηφοφορία μετά από πρόταση τριών υποψηφίων από την Ιερά Σύνοδο. Οι προτάσεις αυτές, όπως έχει ήδη επεξηγηθεί, αντιβαίνουν προς τις θεμελιώδεις αρχές του κανονικού δικαίου της Ορθόδοξης εκκλησίας, εφόσον μεταθέτουν την εκλογή από την ιεραρχία προς το λαό, κάτι ανεπίτρεπτο σε συνοδικά συστήματα, όπως αυτά της Ορθόδοξης εκκλησίας. Επιπρόσθετα τα συστήματα αυτά θα οδηγούσαν σε αύξηση της κομματικοποίησης και του φανατισμού, στοιχεία δηλαδή που το νέο σύστημα εκλογής θα πρέπει να περιορίζει. Η πρόταση για εκλογή του Αρχιεπισκόπου από την Ιερά Σύνοδο, όπως και σε άλλες Ορθόδοξες εκκλησίες, χωρίς οποιαδήποτε συμμετοχή του λαού, επίσης δεν μας βρίσκει σύμφωνους, εφόσον θα εξαιρούσε από την εκλογική διαδικασία το λαϊκό στοιχείο αντίθετα προς την παράδοση της Ορθόδοξης εκκλησίας της Κύπρου.

Ερχόμαστε επομένως στις προτάσεις που κατά την γνώμη μας θα επέτρεπαν τη διεξαγωγή εκλογών κατά περιορισμό των προαναφερόμενων προβλημάτων του υφιστάμενου συστήματος και που θα ήταν εναρμονισμένες με το κανονικό δίκαιο. Θα προτείνουμε δύο διακριτά συστήματα εκλογής, τα οποία δεν είχαν συζητηθεί κατά τη σύνταξη του υφιστάμενου Καταστατικού Χάρτη και τα οποία κρίνουμε ότι είναι τα προσφορότερα για υιοθέτηση ως μελλοντικά συστήματα εκλογής Αρχιεπισκόπου της Εκκλησίας της Κύπρου:

Α. Εκλογή Αρχιεπισκόπου από Μεικτή Εκλογική Συνέλευση:

Κατ' αναλογία προς τα συστήματα που εφαρμόζονταν στα Πατριαρχεία Βουλγαρίας και Σερβίας, θα μπορούσε να υφίσταται ανά πάσα στιγμή μια Μεικτή Εκλογική Συνέλευση, κατ' επέκταση της έννοιας των *ex officio* μελών της υφιστάμενης εκλογικής συνέλευσης. Τη Μεικτή Εκλογική Συνέλευση θα διορίζει η Ιερά Σύνοδος και θα είναι διαρκής. Δεν θα διορίζεται επομένως *ad hoc* όποτε κηρύττεται ο θρόνος σε χηρεία, αλλά τα ονόματα των μελών της θα είναι γνωστά εκ των προτέρων. Σε αυτή θα συμμετέχουν τα μέλη της πλήρους Ιεράς Συνόδου, καθώς και μικρός αριθμός διορισμένων αντιπροσώπων του κλήρου κατά τα πρεσβεία προχειρίσεως στο αξίωμα, αλλά και διορισμένων αντιπροσώπων του λαού, όπως διαπρεπών κανονολόγων, θεσμικών αξιωματούχων ή προσώπων που χαρακτηρίζονται για την προσφορά τους στην εκκλησία. Ο καθορισμένος αριθμός των διορισμένων αντιπροσώπων του

κλήρου και του λαού δεν θα υπερβαίνει πάντως σε καμιά περίπτωση τον αριθμό των μελών της Ιεράς Συνόδου. Το σύστημα αυτό θα επέτρεπε τη διατήρηση συμμετοχής αντιπροσώπων του κλήρου και του λαού, χωρίς όμως κινδύνους για δημιουργία αναταραχής και εντάσεων, θα περιοριζε ουσιαστικά τον χρόνο διεξαγωγής των εκλογών, θα απλοποιούσε τη διεξαγωγή των εκλογών και θα ευνοούσε την καλύτερη νομιμοποίηση των εκλογών, εφόσον τα μέλη της Μεικτής Εκλογικής Συνέλευσης θα ήταν εκ των προτέρων γνωστά. Θα τηρούσε επίσης την ισορροπία μεταξύ της Ιεράς Συνόδου από τη μια και του κλήρου και του λαού από την άλλη και θα ήταν σύμφωνο προς το κανονικό δίκαιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, με αντιστοιχίες προς τα συστήματα άλλων επί μέρους Ορθόδοξων εκκλησιών. Παραλλαγή της πρότασης αυτής θα μπορούσε να είναι η εκλογή του μικρού αριθμού των αντιπροσώπων του λαού απευθείας από το λαό, αλλά κάτι παρόμοιο δεν θα επίλυε τα προβλήματα της μεγάλης χρονικής διάρκειας και της αποφυγής των εντάσεων και πιστεύουμε πως σε περίπτωση που προτιμηθεί η διατήρηση του συστήματος διεξαγωγής εκλογών, πιο πρόσφορο θα ήταν το δεύτερο σύστημα που προτείνουμε πιο κάτω.

B. Επιλογή Υποψηφίων από το Λαό και Εκλογή Αρχιεπισκόπου από την Ιερά Σύνοδο.

Σε περίπτωση που η πιο άμεση συμμετοχή του λαού σε εκλογική διαδικασία κρίνεται ως απαραίτητη, εισηγούμαστε τη διεξαγωγή εκλογών στις οποίες ο λαός θα επιλέγει τρία πρόσωπα που θα υποδείξει στην Ιερά Σύνοδο, η οποία ακολούθως θα εκλέγει τον Αρχιεπίσκοπο από τον κατάλογο των τριών αυτών προσώπων. Με τη μέθοδο αυτή, ο ρόλος του λαού είναι, όπως και στην αρχαία παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, να παρέχει τη συγκατάθεσή του ως προς την εκλογή του προτεινόμενου Αρχιεπισκόπου μέσα από την υπόδειξη τριών ονομάτων που τυγχάνουν της εκ των προτέρων έγκρισης του, αλλά και να συμβουλευσει την Ιερά Σύνοδο ως προς τον υποψήφιο που προτιμά, εφόσον μέσα από τη διεξαγωγή των εκλογών θα διαφανεί ποιος από τους τρεις υποψηφίους που προτείνονται τυγχάνει της ευρύτερης στήριξης του λαού. Η αποφασιστική αρμοδιότητα όμως θα ανήκει στην Ιερά Σύνοδο (που νοείται ότι θα πρέπει σε μια παρόμοια περίπτωση να είναι πλήρης και η τροποποίηση αυτή τεκμαίρεται για τους σκοπούς της παρούσας πρότασης), η οποία αφού λάβει υπόψη τις εισηγήσεις και τις επιλογές του λαού, θα καταλήξει μέσα από τον κατάλογο των τριών υποψηφίων που τίθενται ενώπιόν της ως προς το όνομα του νέου Αρχιεπισκόπου».

Με την ψήφιση του νέου Καταστατικού Χάρτη όντως επιλέχθηκε το πιο πάνω αναφερόμενο σύστημα εκλογής, το οποίο δεν είχε συζητηθεί κατά τη σύνταξη του προηγούμενου Καταστατικού Χάρτη. Η νέα διαδικασία εκλογής Αρχιερέων προβλέπεται στα άρθρα 19-30 του νέου Καταστατικού Χάρτη. Με τη μέθοδο αυτή, ο ρόλος του λαού είναι, όπως και στην αρχαία παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, να παρέχει τη συγκατάθεσή του ως προς την εκλογή του προτεινόμενου Αρχιεπισκόπου μέσα από την υπόδειξη τριών ονομάτων που τυγχάνουν της εκ των προτέρων έγκρισης του (το «*τριπρόσωπο*»), αλλά και να συμβουλευσει την Ιερά Σύνοδο ως προς τον υποψήφιο που προτιμά, εφόσον μέσα από τη διεξαγωγή των εκλογών θα διαφανεί ποιος από τους τρεις υποψηφίους που προτείνονται τυγχάνει της ευρύτερης στήριξης του λαού. Η αποφασιστική αρμοδιότητα όμως θα ανήκει στην Ιερά Σύνοδο, η οποία αφού λάβει υπόψη τις εισηγήσεις και τις επιλογές του λαού, θα καταλήξει μέσα από τον κατάλογο των τριών υποψηφίων που τίθενται ενώπιον της ως προς το όνομα του νέου Αρχιεπισκόπου. Η ίδια διαδικασία προβλέπεται και ως προς την εκλογή Μητροπολιτών.

Οπωσδήποτε το νέο σύστημα εκλογής πληροί τα κριτήρια της απλότητας και σμικρύνει τις μακρές χρονικές περιόδους του προηγούμενου εκλογικού συστήματος, κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η παρατεταμένη προεκλογική εκστρατεία και η αναταραχή του λαού. Είναι επίσης εκ των πραγμάτων σύμφωνο προς τις θεμελιώδεις αρχές της Ορθόδοξης παράδοσης και του κανονικού δικαίου της Ορθόδοξης εκκλησίας. Μειονέκτημα του συστήματος είναι πως η συμμετοχή του λαού θα μπορούσε να καταστεί άνευ νοήματος, όπως όταν οι υποψήφιοι είναι ουσιαστικά μόνο τρεις ή και λιγότεροι των τριών ή όταν η Ιερά Σύνοδος συστηματικά αποφεύγει να λάβει υπόψη, έστω και ως καθοδήγηση, τη λαϊκή βούληση κατά την άσκηση της αποφασιστικής της αρμοδιότητας. Όπως όλα τα συστήματα εκλογής, έτσι και το νέο σύστημα που καθιερώνεται με τον Καταστατικό Χάρτη, θα καταστεί επιτυχημένο ή αποτυχημένο, πρωτίστως στη βάση του τρόπου με τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί στην πράξη, κατά την εκλογή των μελλοντικών Αρχιεπισκόπων και Μητροπολιτών.